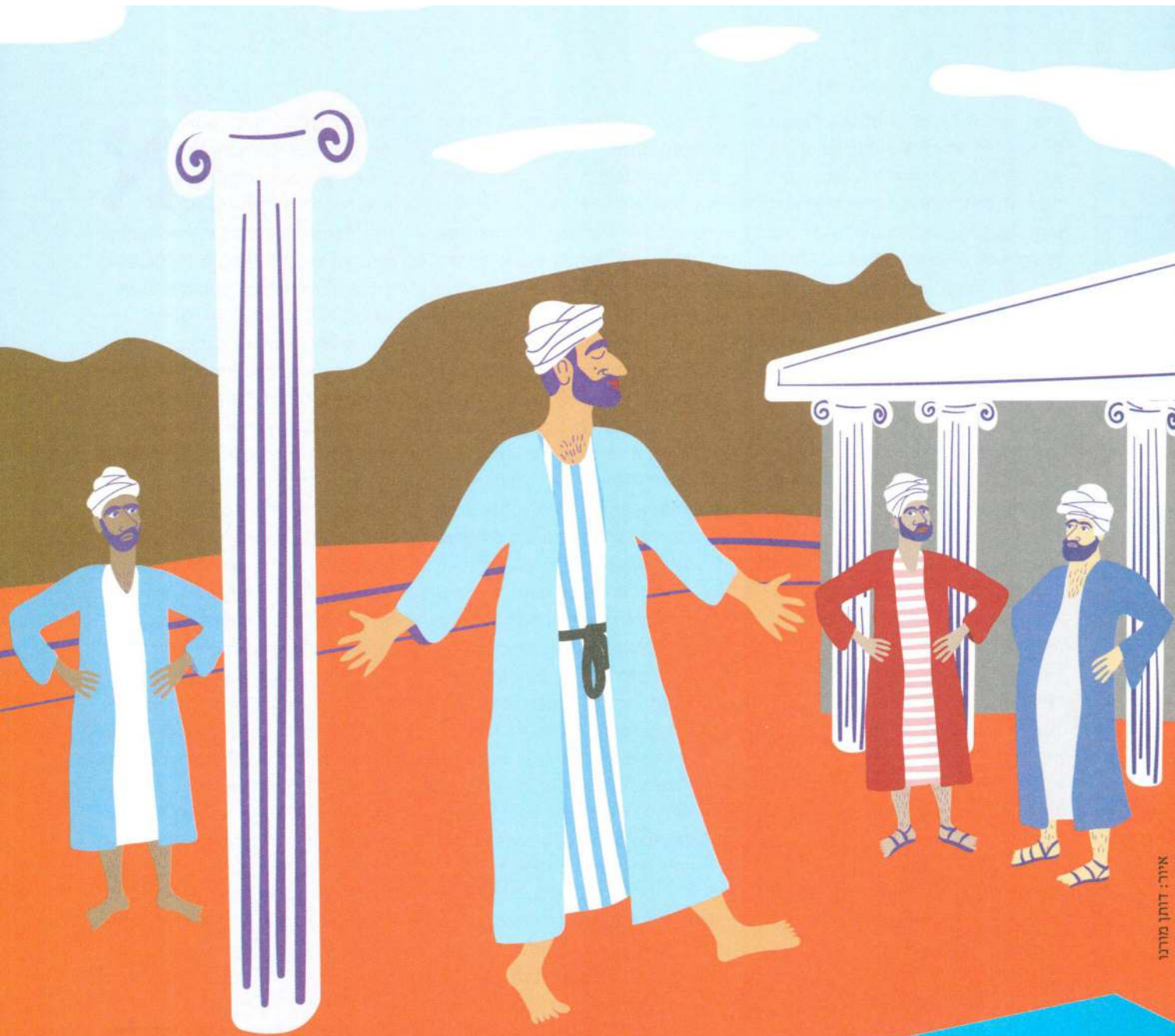

19.86x25.51	1/6	עמוד 40	חיים אחרים	31/07/2019	69901216-4
הגוף הגברי החרדי ליטאי - מאת יקיר אנגלנד - 25910					

איור: דותן מורני

מְבַשְׂרֵי אַחְזָה אֱלוֹהַּ

יגאל הרמלין-מוריה

הפסוק שבכותרת (איוב יט, 26) זכה לתילי תילים של פרשנויות ומאמרים מלומדים, בדבר מעמדו של הגוף אצל האדם הדתי. בכתבה שלהלן פגש יגאל הרמלין-מוריה חוקר יהדות, נזיר נוצרי שהוא גם פסיכולוג יונגיאני ושייח'ה סופית, כדי ללמוד על היחס של שלוש הדתות המערביות הגדולות לגוף. בהחלט סביר שאילו היה פוגש שלושה נציגים אחרים, היינו קוראים כתבה אחרת

16.67x22.91	2/6	עמוד 41	חיים אחרים	31/07/2019	69901228-7
הגוף הגברי החרדי ליטאי - מאת יקיר אנגלנד - 25910					

יך מדברים על יחסן של דתות לגוף במאמר אחד או אפילו בגיליון אחד או בספר אחד? זו משימה בלתי אפשרית כמעט, אפילו אם תנסה להצטמצם לדת אחת בלבד. גם בחיי הרוחניים האישיים השתנה יחסי לגוף במידה רבה: כשהייתי צעיר, חייתי קרוב ל-20 שנה בקהילות של אנשים שהקדישו את חייהם להתפתחות רוחנית, לא הקימו משפחה ולא קיימו יחסי אישות, אבל היום אני נשוי ובעל משפחה. מחווייתי האישית, כמו גם מקריאה ומשיחות עם אנשים מרחבי העולם, ברור לי שהיחסים עם הגוף הם עסק מורכב בכל דת, בכל תרבות, בכל קהילה רוחנית. ואכן כל מי שפניתי אליו בבקשה לשוחח איתו על הגוף לצורך הכתבה הזו הגיב באופן דומה: "זה נושא ענק!"

אחד מידידי-מוריי ששוחחתי עימם היה יקיר אנגלנדר. אנגלנדר (43), שגדל בחסידות ויז'ניץ עד שפרש בגיל 22, כתב את עבודת הדוקטור בנושא **הגוף הגברי החרדי-ליטאי בספרות המוסר ובסיפורי צדיקים** ובעקבותיו ספר על תפיסת הגוף הגברי בקהילה ספציפית אחת! בקיצור, בגוף הוא מבין. אני מכיר את אנגלנדר מקורס מקוון בתיאולוגיה שהוא הנחה ואני השתתפתי בו. התיידדנו אונליין, ורצה הגורל שנפגשנו פיזית לראשונה, בלי שנתאם, במסגד סופי בניו יורק (ועל כך בהמשך). נפלאות דרכי האל.

ביהדות אין קאמה סוטרה

"אז מה הסיפור של הגוף ביהדות?" אני שואל אותו. "על פניו, אנחנו דת שחובקת את הגוף, שאינה מתנזרת ממנו. 'התורה לא העבירتنا בסיגופים'. אלה המילים שרבי יהודה הלוי שם בפיו של החבר **בספר הכוזרי**. אבל מה באמת קורה בשטח?" "ההנחה שהיהדות מעולם לא שללה את הגוף, אלא דווקא התייחסה אליו בחיוב (בניגוד לנצרות, למשל), מקשה עלינו לעיתים להתבונן בדברים כפי שהם," הוא אומר. "אנחנו צריכים לשאול: האם היהדות מתייחסת לגוף כפי שהוא, כחלק מהדבר שנקרא 'אני' או 'עצמי' אבל שיש לו שפה משלו וצרכים משלו שיש להקשיב להם, או האם היהדות מסתכלת על הגוף

רק ככלי לעבודת השם?" ובמקום לענות על שאלתו, אנגלנדר מזמין אותי להיכנס למכונת זמן, לתקופת בית שני. אנחנו רואים את הלל הזקן עוזב את בית המדרש כדי ללכת לבית המרחץ הרומי, כשהוא אומר לתלמידיו שהוא עומד לקיים מצווה. "מרחץ רומי זו מצווה?" הם תמהים, וכאזרח טוב של העידן ההלניסטי, הוא אומר: "אילו מלך היה מציב פסלים בדמותו בכל רחבי הממלכה, האם לא היה מצפה שנתינו ישמרו על ניקיונם?" במילים אחרות: גופנו הוא צלם אלוהים, ורחיצתו היא עבודת האל!

משם אנחנו עוברים כמה מאות שנים קדימה לבלב. אנחנו רואים את הרב כהנא, האמוראי, מתגבגב לחדר המיטות של מורו ומתחבא בסבלנות מתחת למיטה, בלי שאיש יבחין בו. עד מהרה נכנס מורו, רב (זה היה שמו הפרטי), עם אשתו, ומתחילה סצנה רומנטית, מלווה בצחקוקים, קלות דעת, וגם, כמובן, העניין עצמו. ואז, כשהוא עדיין מתחת למיטה, שואל הרב כהנא את רב: "איך זה שאתה משוחח ומתבדח עם אשתך בזמן משגל?" רב פונה אליו ואומר: "מה אתה עושה פה בכלל?" והרב כהנא משיב ללא שמץ של היסוס או מבוכה: "תורה היא וצריך אני ללמוד."

"אתה מבין," אומר אנגלנדר, "שמי שהכניס את הסיפור הזה לתלמוד אינו מתבייש לומר שמיניות נעשית מתוך הנאה וצחוק. כאן הגוף מתגלה כמות שהוא, ללא צנזורה, גוף מקורקע בעולם ללא סובלימציה."

חגיגת הגוף הזו (וכמובן, פרט לשיר השירים, זו חגיגה של הגוף הגברי בלבד) לא מחזיקה מעמד זמן רב. מכונת הזמן שלנו מדלגת לחסידות אשכנזי במאות ה-12 וה-13. אנחנו רואים קהילות חמורות סבר שהצלבנים חרתו בהן צלקות עמוקות בדרכם לארץ הקודש, וגם יחסה הסגפני של הסביבה הנוצרית לגוף לא תרם. "אצל אלה הגוף הוא כבר בושא, לא כבוד," אומר אנגלנדר. כאן, באירופה, בעקבות הפרעות של מסעות הצלב, החלו להשתמש במונח "קידוש השם" ככלי להקרת הגוף למען הנפש.

סיפור מהתקופה הזו, שמופיע גם אצל

הרמב"ם, ממחיש את השינוי. חסיד הפליג בספינה. ניגש אליו גוי, אמר לו "אתה אדם בזוי" והשתין עליו. היהודי לא זז, כדי להראות שהוא מתבייש רק מפני ה'; רק אלוהים מחליט מהי בושא ומהו כבוד. לא אכפת ליהודים שיבזו אותם בכל המרחב האנושי. אדרבה, הביזוי (של הגוף לטובת הנפש) נתפס כמעשה הירואי.

אנחנו עוברים לאותה תקופה אבל לאזור אחר: לפוסטטאט (קהיר) שבמצרים, מקום מגוריו של אחד החשובים שבמנהיגי היהדות בכל הדורות: הרמב"ם. הידע האנציקלופדי שיש לו בתלמוד, במדרש, בפירושים ובספרות השו"ת (שאלות ותשובות) מאפשר לו לערוך, לראשונה בקרב עמנו, קטלוג חדשני של ההלכה, **משנה תורה**. גם אצלו המין אינו חגיגה של הגוף: מבחינתו על אדם לקיים יחסי מין "כמי שכפאו שד".

מכונת הזמן מביאה אותנו 300 שנה אחר כך לצפת, שבה יצר הרב יוסף קארו קטלוג הלכתי משלו - **שולחן ערוך**. "ההלכה," אומר אנגלנדר, "ספרי החוק, היא הדבר הכי גופני שיש. הלכה נעשית דרך הגוף, לא באמצעות החשיבה או האמונה. אבל זו אינה חגיגה של הגוף, אלא משטורו, רתימת הגוף ושבירתו באופן שבכל צעד ושעל יבטא אדם את הרעיון של 'שְׁוִיִּיתִי ה' לְנֶגְדִי תְּמִיד'" (תהלים טז, ח). סיגוף של הגוף או חבלה בו אין כאן - רמב"ם עצמו היה גם רופא - אבל שעבוד שלו ודאי יש, ובעיקר בחלקיו היצריים, למען מטרה נעלה שנתפסת כקיימת מעבר לגוף.

אנגלנדר ממחיש: "כשאני מבקש ממך לתת לי כוס מים, הגוף שלך יודע בדיוק מה לעשות, איזה תנועות לבצע בהתחשב במקומך ובמצבך הגופני. אבל ההלכה אומרת לך, שמיד עם הקימה עליך לקחת את הכוס ביד ימין, למלא אותה במים, להעביר אותה ליד שמאל, לצקת מעט מים על יד ימין, להעביר את הכוס ליד ימין, לצקת מים על יד שמאל, לעשות את זה עוד שלוש פעמים ואז לומר ברכה. זו אינה שפת הגוף; זו טירונות ששוברת את הגוף ומשעבדת אותו."

אנגלנדר מניע את מכונת הזמן לסוף המאה ה-19 ולתחילת המאה ה-20. שנות פריחתה של הציונות. "הציונים הביטו באורח

16.93x23.27	3/6	42	עמוד	חיים אחרים	31/07/2019	69901218-6
הגוף הגברי החרדי ליטאי - מאת יקיר אנגלנד - 25910						

צילום: אפי גנור

יקיר אנגלנד: "הצעירים עושים לרבנים סדרות חינוך: רב אומר לבחורה לסבית באינטרנט, 'אין כזה דבר, לסבית. אישה שמזדהה ככזו חוותה טראומה מגבר ומפחדת להתחתן או שהיא רוצה לבגוד', והיא עונה לו: 'השתגעת?'"

והיא עונה לו, 'השתגעת?' או כששר החינוך לשעבר, שי פירון, עונה למישהו שאוננות והומוסקואליות הם חלק מחייו כי הוא הפך להיות אינדיבידואל מערבי שחושב כל היום רק על עצמו, ניתן רק לתאר את התגובות.

"יש לך בחורה ששואלת את הרב, 'למה בניס בבני עקיבא יכולים ללכת בטיולים ללא חולצה? אולי גם לי יש גירוי מיני כשאני רואה גברים בלי חולצה?' והרב עונה, ללא בוש, 'לא סתם כתבת אולי, כי שנינו יודעים שאין לך.' על התשובה הזאת הוא מקבל זרם של תגובות מבנות שמצהירות על עצמן שהן יראות שמים, והן שואלות אותו באיזה עולם הוא חי. הכוח ההלכתי שריסן את הגוף כבר אינו יכול לעשות זאת. החגיגה המערבית של הגוף פושטת בכול."

אנגלנד טוען, שליהדות אין ממש מה להציע בתחום ההקשבה לגוף. "היהדות היא דת של קהילה", הוא אומר, "בעוד שהגוף הוא חלק מהטבע. זה לא התחום שלנו, לא התמחינו בזה." הגוף אינו התחום היחידי שבו לא התמחינו, הוא אומר, ומביא דוגמה של תרגולי נשימה. "פרט לכמה טקסטים קבליים בלתי נגישים אין אצלנו דבר; אז בוא נלך לבודהיסטים ונלמד מהם איך לנשום! באותו אופן אין לנו ביהדות משהו שמקביל לקאמה סוטר. אז בוא נוציא את ההלכה מחדר המיטות ונלמד על הגוף מאחרים. היהדות תצא נשכרת."

לא רצה חיי פשרה

מזה כמה שנים, מדי כחודש, אני "עולה לרגל" לרובע ברונקס בניו יורק, כשעה ברכבת מביתי שבמנהטן. שם, בפנית שני רחובות

החיים היהודי המסורתי ואמרו לעצמם: 'הם מטורפים לגמרי! ליהודים האלה אין גוף! כשהגויים הורגים להם את הגוף, הם יוצרים קטגוריה של קידוש השם, כלומר מקריבים את גופם כדי לשמר את טוהר הנפש.' כך התנהגו נשים בעולם העתיק, לא גברים. הציונים רצו ליצור יהודי חדש שהוא כמו הוויקינג, כמו בר כוכבא."

אנחנו נעים לקשינוב של תחילת המאה ה-20, שם צופה ביאליק במוראות הפרעות וכותב את שירו **בגיא ההריגה**. בקונגרס הציוני מדבר מקס נורדאו על הצורך ב"יהדות השרירים". הרעיון שלו מעורר חלחלה אצל רבנים ברחבי בעולם, למעט רבה של פלסטונה, הראי"ה קוק, שמבין שמהו צריך להשתנות: "גדולה היא תביעתנו הגופנית, גוף בריא אנחנו צריכים, התעסקנו הרבה בנפשיות, שכחנו את קדושת הגוף, זנחנו את הבריות והגבורה הגופנית, שכחנו שיש לנו בשר קודש, לא פחות ממה שיש לנו רוח הקודש" (**שמונה קבצים**, ג, רעג).

אנגלנד מחנה את מכונת הזמן שלנו בישראל של המאה ה-21, שבה, כמו בכל תחום אחר, עבר השיח לאינטרנט. הוא מראה לי אתרים - כמו **ישיבה**, **כיפה ומורשת** - שבהם צעירים שואלים לא פחות מעשרות אלפי שאלות הלכתיות על מין. "זה לא היה מעולם", הוא אומר. "כמה ציטוטים יש לך במשנה, בקבלה או בחסידות על אוננות? חמישה, עשרה? פתאום יש לך אלפי שאלות הלכתיות של נערים ונערות - מה, נערות מאוננות? מי שמע על זה בכלל?"

הצעירים עושים לרבנים סדרות חינוך. "כשרב אומר לבחורה לסבית באינטרנט, 'אין כזה דבר, לסבית. אישה שמזדהה ככזו חוותה טראומה מגבר ומפחדת להתחתן או שהיא רוצה לבגוד',

17.39x23.54	4/6	עמוד 43	חיים אחרים	31/07/2019	69901227-6
הגוף הגברי החרדי ליטאי - מאת יקיר אנגלנד - 25910					

צילום: Joanne and David Wonsey

דון ביזון: "כשהגעתי לגיל 30, חשתי שאני צריך לבדוק את עצמי, ופרשתי מהנזירות. מהר מאוד התחוויר לי שאם אנשא ואביא ילדים לעולם, אצטרך להתפשר על החיים הפנימיים שלי, והבנתי שפשרה כזאת מנוגדת למי שאני, לנטייתי הטבעית. אז חזרתי למנזר"

יורש, פירשו זאת רבים מהם כאות לכך שהוא המשיח - הוא לא מת; הוא רק עזב לזמן קצר, ומיד ישוב וישליט בארץ את הסדר האלוהי. איך הם ייראו בעוד מאה-מאתיים שנה, כשיבינו שאף אחד לא חוזר משום מקום?

"אם זה כך, איני יכול שלא לשאול, "אז למה הפכת אתה לנזיר?" "בחרתי באורח חיים נזירי בגיל מוקדם מאוד: הייתי בן 18 בסך הכול. לא עשיתי את זה מסיבות אידיאולוגיות, אלא בגלל הטבע שלי, בגלל העושר של חיי הפנימיים שרציתי להתעמק בהם. כשהגעתי לגיל 30, חשתי שאני צריך לבדוק את עצמי, ופרשתי מהנזירות. מהר מאוד התחוויר לי שאם אנשא ואביא ילדים

שקטים הרחק מן ההמון הסוער, מצויה כנסייה של המאריסטים, מסדר קתולי של נזירים (לא כמרים), שחבריו עוסקים כולם בחינוך. אני צועד לכניסה האחורית, המובילה למגורי הנזירים, ויושב לשוחח עם דונלד (דון) ביזון (72), איש חינוך, פסיכולוג יונגיאני ואחד האנשים העמוקים, הפתוחים והנבונים שזכיתי להכיר.

ביזון עוסק בהדרכה רוחנית (Spiritual Direction), שיטת ייעוץ שגם אני עוסק בה, שהקדימה במאות שנים את הפסיכולוגיה המודרנית. בחוגינו משמש ביזון לרבים כ"אִמַת המידה המוזבת" (The Golden Standard) של הדרכה רוחנית (כך הציגה אותו לפניי אחת ממורותיי, שקישרה בינינו). אף שהוא נזיר מגיל צעיר מאוד, הוא מנתץ אייקונים מושבע שאינו מהסס לבקר בחריפות את מוסדות הכנסייה, ובכלל זה את יחסה לגוף ולמין. אני משוחח איתו, ביודעי שאין שאלות שלא אוכל לשאול אותו ושקבל תשובה כנה על כולן.

"הנקודה המרכזית בתיאולוגיה הנוצרית היא התגלמות בגוף. מובן שמדובר בראש ובראשונה בהתגלמותו של האל בדמות אדם, בדמותו של ישוע, אבל יש לזה השלכות מרחיקות לכת על האנושות. בכתבים נאמר: 'המלך יענה ויאמר אליהם [...] את אשר אתם עושים לפחות שבאחיי אתם עושים לי' (הבשורה על פי מתי 25, 40). במילים אחרות, רוח הקודש של המלך התגלמה לא רק בישוע אלא בכל אחד ואחת מאיתנו. כולנו קדושים."

זו הסיבה, הוא מסביר, שקתולים, כמו גם היוונים-האורתודוקסים, מתנגדים בחריפות להתערבות בעניינים של חיים ומוות. הם מתנגדים להפלות, לקיצור חייהם של חולים סופנים ולגזר דין מוות. "חיים, התגלמות בגוף, זה דבר מקודש", הוא אומר. ובנצרות יש, לדבריו, גם צד אפל של קדושת הגוף הזו. "מאז ומתמיד היה פיצול בנצרות. יש לנו היסטוריה של הגוף כ'צל' (מונח שהוא משתמש בו במונח היונגיאני: היבטים מודחקים או לא מודעים של האישיות, שעלולים להביא את האדם להתנהגות הרסנית כלפי עצמו וסביבתו; יה"מ). הנצרות ניסתה לעודד קדושת יתר, רוחניות יתר, תוך התעלמות מהגוף ומצרכיו, עוד בימי הכנסייה הראשונים במאה הראשונה לספירה ועד ימינו אלה."

אני נזכר באוריגן הקדוש, שסירס את עצמו כדי לרסן את יצרו, או באוגוסטינוס, בימי הביניים, שכתב בהרחבה על הקושי שבריסון איבר מינו. לדעת ביזון אלה סילופים של התורה המקורית. אני אומר לו שעיון בכתבים הנוצריים לא מגלה שום דבר נזירי על ישוע. הוא שתה יין, התרועע עם כולם וכולן, נהנה מהחיים ולא היה 'קדוש מכולם'. אז איך זה שדווקא הנטיות הקיצוניות של שאול התרסי, פאולוס הקדוש, שמעולם לא פגש את ישוע, הן אלה ששולטות בכנסייה? אני שואל.

"בדור הראשון שאחרי ישוע, הוא מסביר, הם היו בטוחים שהוא ישוב ויופיע תוך זמן קצר, ומלכות האלוהים תשתלט על הארץ. אז פאולוס אמר, שאם מלכות השמים מצויה מעבר לפינה, מוטב שתכינו את עצמכם ולא תתבזבו זמן על שטויות'. לקח לכנסייה כמאה שנה להבין שלא, ישוע לא בא או-טו-טו. הבעיה היא שחלק מהמבנים הראשוניים שנוצרו אז, מתוך הלך הרוח הזה, ממשיכים איתנו עד היום."

אני חושב על חסידות חב"ד, שחלקים ממנה משחזרים אותו סיפור. כשרבם, מנחם מנדל שניאורסון, נפטר מהעולם בלי למנות

17.32x23.38	5/6	44	עמוד	חיים אחרים	31/07/2019	69901229-8
הגוף הגברי החרדי ליטאי - מאת יקיר אנגלנד - 25910						

שייח'ה פריקה: "השאיפה המינית היא התאוה האינטנסיבית ביותר (כמו גם רעב), ולכן זאת התאוה שיש סביבה הכי הרבה גדרות במסורות השונות. אבל השאיפה הזו עצמה היא קדושה. זו פעילות מקודשת, לא רק לצורך התרבות"

צילום: המסדר הסופי נור אשקי ג'ורדאני

"התפיסה של הנצרות כמנוגדת למין היא עיוות. אחד האנשים שמגיעים אליי להדרכה רוחנית סיפר לי על חלום שבו התחוויר לו, שהיחס שלו למין מאוד מכני. זה פתח אצלנו שיחה: למה הוא כל כך ממוקד ב'ביצועים' במקום ביחסים? איך זה מתבטא בחיי היומיום שלו? איך זה מתבטא באופן שבו הוא מתפלל לאלוהים? איך זה מתבטא ביחסים שלו עם אשתו? ביחסו לעבודתו? בחייו בכלל? כי היחס שלך למין ולגוף לא שונה מהיחס שלך לכל דבר אחר. החיים הם מכלול אחד, לא מחלקות שונות. זה הסיפור שפתחנו בו, שנמצא בבסיס הנצרות: החיים הם התגלמות של האלוהי בגוף. ואין היבט של חיינו שחף מהפרדוקס הזה, מהיחסים המורכבים האלה שבין האלוהי לאנושי."

לא יכלה אחרת

על השייח'ה פריקה (72; תואר מלא: שייח'ה פריחה פטימה אל-נור אל-ג'רהי) שמעתי לראשונה מהמרואיין הראשון בכתבה הזו, ד"ר יקיר אנגלנד. מהרגע שהזכיר את שמה, היה לי ברור שאני חייב לפגוש אותה. זו הייתה מעין אהבה משמיעה ראשונה. יש לה סיפור חיים מרתק, שהיה יכול למלא ספר שלם. היא נולדה למשפחה קתולית של פילנתרופים מטקסס (ילידי צרפת) שתמכו רבות באמנות, בתרבות ובדיאלוג בין-דתי בעיר יוסטון. בין השאר הם מימנו את הקמתה של אחת מנקודות החן החשובות של העיר, קפלת רותקו, מרכז אמנותי רוחני מעוצב להפליא ומלא השראה, שנקרא בשם זה, כי הוא מכיל 14 ציורי קיר של האמן היהודי-האמריקני בעל השם העולמי מרק רותקו (נולד בלטביה בשם מרקוס רותקוביץ). אלה הוזמנו ממנו במיוחד לצורך זה. כאשר, בשנות ה-80 של המאה הקודמת, הזמינה אמה קבוצה של דרווישים מחוללים מטורקיה להופיע בקפלה הזו, היא הזמינה גם שייח' טורקי שהתגורר בארצות הברית כדי שיעזור לה לקבל את פניהם כראוי. תוך כדי שיחה עם הבת הצעירה, נכון להיום השייח'ה פריקה, אמר השייח', כמעט כבדרך אגב, שאם

לעולם, אצטרך להתפשר על החיים הפנימיים שלי - חיים של תפילה, הגות ומדיטציה - והבנתי שפשרה כזאת מנוגדת למי שאני, לנטיית הטבעית. אז חזרתי למנזר. ביזון מתנגד לחיוב כמרים להיות נזירים. "רק באלף השנה האחרונות מחייבים כמרים לפרוש מהעולם, וזה התחיל מסיבות פוליטיות, סיבות של ריכוזי כוח. אם יש לך 'צבא' של כמרים נזירים, אין בעיה להזיז אותם ממקום למקום, כי אין להם שורשים של משפחה או רכוש". הוא מברך על הסימנים הראשונים של התרת המוסרות בחסות האפיפיור הנוכחי, פרנציסקוס, המאפשר - כרגע רק באזורים מרוחקים בברזיל - להסמיך אנשים נשואים ככמרים. כיונגיאני, הוא רואה הבדל עקרוני בין חיי כומר לחיי נזיר. "האבטיפוס של נזיר שונה לגמרי מהאבטיפוס של כומר", הוא אומר. "נזיר מקדיש את חייו לעבודה פנימית; כומר, לעומת זאת, מנצח על עריכת פולחנים, מה שהנוצרים מכנים סקרמנט - טקסים דתיים שנועדו למשוך חסד משמים. נישואים הם סקרמנט בנצרות; נזירות היא לא סקרמנט - היא בחירת סגנון חיים." אנשים נשואים, לדעתו, יכולים להיות כמרים מוצלחים יותר, כי הם מבינים לנפשות מאמיניהם וחווים את חוויותיהם. אבל לא, הוא לא חושב שההתנזרות ממין היא שגרמה לכל הסקנדלים של פדופיליה בכנסייה הנוצרית. "מחקרים עצמאיים הראו, הוא טוען, "שהמספר היחסי של פדופילים בקרב נזירים ובקרב הומוסקסואלים זהה למספר היחסי שלהם בחברה כולה." 70 שנה של השתקת הפדופיליה בידי הכנסייה עלו לפני השטח בבת אחת, לדבריו, וזה מה שיצר את הרושם כאילו מספר הפדופילים בכנסייה גבוה מהרגיל. "אבל, כאמור, יש צל אפל מאוד ביחסה של הכנסייה לגוף ולמין."

17.22x23.17	6/6	45	עמוד	חיים אחרים	31/07/2019	69901230-0
הגוף הגברי החרדי ליטאי - מאת יקיר אנגלנד - 25910						

זה כדי...'. מובן שברמות הגבוהות ביותר אנחנו חיים למען אלוהים, אבל אנחנו נדרשים להיות בתוך הרגע ובתוך המציאות ובתוך האינטנסיביות של הרגע. כל רגע שנובט הוא כמו מעיין שפורץ מהמהות הלא נראית.

"אם אנחנו לא יכולים לטעום את זה, אנחנו לא מצויים בנוכחותו של אלוהים! אם אנחנו בתוך החיבור המיני, אבל לא יכולים לחוש את ההתעלות של הרגע או שאנחנו מלאי פחד, אז באותו רגע אנחנו לא לגמרי מצויים בנוכחותו של אלוהים. זה נכון לכל דבר. אנחנו לא עם אלוהים, אם אנחנו הולכים בדרך ועסוקים בכל מיני מחשבות אובססיביות. אנחנו למדים שאלוהים מגלה כל הזמן התבטאויות חדשות, התגלויות חדשות, בלב של כל בן אנוש, של כל יצור, אבל הלב שלנו מנותק, כי השכל השתלט על ההגה. אנחנו זקוקים למיסטיקנים כדי להציל אותנו מעצמנו! (צוחקת).

"וכמוכן, כל זה צריך להיות בתוך מסגרות שיש בהן מידה נכונה. אני לא רוצה ליצור כאן תמונה של חושניות משולחת רסן. אבל בשורה התחתונה, כל הכישרים שלנו, כל החוויות שלנו, כל מה שקורה לנו בחיינו ניתן לנו וקורה לנו בשביל דבר אחד - לחוות את הקרבה של אלוהים.

בכל החוויות שלנו, שם אלוהים מצוי." שלושה קולות משלוש מסורות שונות החולקות מקור משותף; שלושה קולות ייחודיים, אמיצים ויצירתיים. מה היה קורה, אילו פניתי לשלושה אחרים? מן הסתם התשובות שהייתי מקבל היו שונות. דבר אחד ברור לגמרי: עניין הגוף הוא אכן עניין מורכב מאוד, ויש להקדיש לו לימוד ומחשבה רבה. נראה גם, שאנחנו חיים בעידן שהרבה משתנה בהקשר זה, וזה מרגש. וכמעט שלא נגענו בנושאים שהגיעו לתודעת המיינסטרים רק בשנים האחרונות: טרנס-מגדר, הומוסקסואליות, מין שאינו בינרי וכו'. אבל את כל זה נשמור לגיליונות הבאים.

אם אנחנו מבטאים את ההדר והכוח שלנו בשליטה על אחרים או אם אנחנו מבטאים טוב לב, חמלה, ענווה וכו'. אלה דברים בסיסיים מאוד, כמוכן, שכולנו מכירים.

"תמצית האיטלאם, תמצית ההוראה הקוראנית, היא חיובית לחלוטין ומאשרת את הגוף. הייתי אומרת גם שהמסורת המוסלמית ככלל היא אישור. כי כשאללה שאל את הנשמות עוד לפני שהיה הזמן, 'האם אינני אדונכם?' כל הנשמות, ללא יוצא מן הכלל, ענו 'כן, כן, כן, אתה אדוננו'. "הסופיזם מדגיש שהנתיב הרוחני הוא נתיב של אישור. אנחנו מאשרים את הבריאה שלנו, אנחנו מאשרים את האור שלנו, אנחנו מאשרים את חיינו, את גופנו, אנחנו מאשרים את מערכות היחסים שלנו, אנחנו מאשרים את מחיינו, ובאמצעות האישור הזה אנחנו מבטאים הכרת תודה. הכרת התודה הזו היא עצם טבענו!

"אז הגוף הוא אלוהי. הגוף הוא גן עדן. יש אללה! [שיר אהבה סופי לאללה; יה"מ] שאנחנו שרים אצלנו שאומר 'גופי הוא גן העדן שלך. נשמתי היא רוח הקודש שלך'. התורה הזאת נדירה מאוד בעולם. הגוף הוא גופו של אלוהים, עם כל התארים והתפקודים והמתנות. אלא שבדרך כלל אנחנו משתמשים בו באופן שלא מאפשר לנו לחוות את זה. הגוף של המיסטיקן הוא גוף של אור, גוף של שמחה, והוא יכול להיות גם גוף של כאב, כי המיסטיקן חווה דברים באופן אינטנסיבי יותר."

"שייח'ה", אני שואל, "לגוף יש שפה משלו וצרכים משלו. איך הסופיזם מתייחס לזה? למשל, מה עם הצרכים המיניים? האם מכבדים אותם כפי שהם?" "תאווה גופנית גם היא אלוהית. הפילוסוף והמיסטיקן הידוע אָבן עֶרְבִי אמר: 'כשאתה מתנה אהבים, דע עם מי אתה מתנה אהבים. אתה מתנה אהבים עם אללה.' זה חשוב מאוד.

"השאיפה המינית היא התאווה האינטנסיבית ביותר (כמו גם רעב), ולכן זאת התאווה שיש סביבה הכי הרבה גדרות במסורות השונות. אבל השאיפה הזו עצמה היא קדושה. זו פעילות מקודשת, לא רק לצורך התרבות, וזה מה שמעניין כאן. מהבחינה הזאת סופיזם הוא שחרור מהתנהגות שמוכתבת על ידי מטרות ספציפיות, 'אני עושה את

ברצונה לראות גדולה מהי, עליה לפגוש את מורו, שייח' מוזפאר אַפְנַדִי מטורקיה. כשזה הגיע לביקור בארצות הברית, היא נסעה עם בעלה אז לפגוש אותו באחד מהפרברים מצפון-מערב לעיר ניו יורק, שם שהה אז.

"הוא ישב לו שם על הספה," היא כתבה בספר, "מוקף בדרווישים שלו, שר את תהילתו של אללה עם כל תא מתאי גופו ועם כל נשמתו. ראיתי לפניי את ישוע החי עם תלמידיו, ובלי שתהיה לי איזושהי יכולת להחליט אחרת, הפכתי להיות שלו, עטופה באהבתו, בחייו ובגורלו."

מדי פעם, בערבים הפתוחים לקהל הרחב, אני מגיע למרכז הסופי של השייח'ה בניו יורק ולוקח חלק בטקס הַזֵיכָר - החולק אותו שורש עם המילה זכרון. זהו תרגול שמשלב גם מעין ריקוד, שהשייח'ה היא הכוריאוגרפית שלו בזמן אמת. היא לא נושאת דרשות, אבל כשהיא מתמלאת השראה, או בתגובה לשאלות, היא עונה בדיבור אסוציאטיבי, מעגלי, רגשי, כמעט כמו שירה. גם בשיחת הטלפון שלנו, שקטעים ממנה מובאים להלן, היא דיברה כך.

שאלתי אותה איך הסופים מתייחסים לגוף, אם הם רואים בו אויב או חבר, אם הם מכבדים אותו כמות שהוא או אם הם רואים בו רק כלי לעבודת האל.

שייח'ה פָּרְיָחָה: "הקוראן מלמד אותנו שהבריאה, ובכלל זה גופנו, שהוא חלק ממנה, היא פניו של האל. אתה לא יכול לומר 'גופו של אלוהים', כי זה יכול להיות ביטוי מגביל מאוד, אבל אתה יכול לקרוא לה 'נביעה של האל', 'אורו של האל' או 'נוכחותו של האל'. הבריאה היא לא רק נתיב של חזרה לאלוהים, אלא עצם נוכחותו. זאת חכמה עתיקה מאוד ששייכת לאנושות כולה, אבל סטינו ממנה. בתקופות מסוימות חנקו אותה נציגים של דתות שונות ותרגולים דתיים שונים.

"אידיאלית, אנחנו חיים כאן כנציגיו של אלוהים, מה שנקרא 'חליף' (הנביא דוד המלך היה הראשון שנקרא כך ספציפית בקוראן). הקוראן מלמד אותנו שהאנושות כולה היא חליף, כי מגולמות בנו כל התכונות האלוהיות. והשאלה היא, כמוכן, איזו מהתכונות האלה אנחנו מבטאים;

תודה לאנשים שהקדישו לי מזמנם בתהליך הכנת הכתבה: הרב יונתן סליטה, הרב אלחנן ניר, ד"ר מרקוס הירצ'יג ופרופ' דני מט.